

„Bemegyek szent templomodba”

A XX. században épült templomok a Győri Egyházmegyében

CH 8119

Győr

Szent Erzsébet-templom

1937. szeptember 26-án, vasárnap délelőtt fél tízkor volt a kápolna ünnepélyes átadása. A Győr-Újvárosi Egyházközség által létesített Trianon-telepi Kápolna és Kultúrház fölavatása ünnepi szentmise keretében történt, délután litániával ünnepeltek. Ezután Barilich Lőrinc a telepen lévő új házakat áldotta meg. Szabó Béla építész tervezte a kápolna-kultúrházat.

Nagy ünnepe volt vasárnap a Trianon-telep lakóinak. Virágdíszes kapuval várta a telep vendégeit. Fehér ruhás lányok, zászlók, mosolygó, boldog arcok mindenhol. Zsúfolásig telve volt a gyönyörű kultúrház. Breyer István győri megyéspüspök pontifikálta a misét. Ott ült a hallgatók között dr. Közi-Horváth József, Barilich Lőrinc újvárosi plébános, dr. Drobni Lajos országgyűlési képviselő, dr. Valló István polgármester-helyettes, dr. Leyrer László tb. városi tanácsos.

Dr. Közi-Horváth József mondotta az ünnepi beszédet, amelyben a hit, a szociális megértés szükségességét hangoztatta. Mise alatt az újvárosi Szent József Dalárda énekelt Jakatics karnagy művész vezényletével.

Megható ünnepség következett a mise végeztével. Fehér ruhás lányok, komoly munkás emberek köszöntötték egyszerű, keresetlen szavakkal a megjelent előkelőségeket. Különösen meleg ünneplésben részesítették plébánosukat, Barilich Lőrinc plébános urat, dr. Közi-Horváth Józsefet, a telep jótevőjét és dr. Valló István polgármester-helyettest.

Megnéztük a kultúrházat: terme közel háromszáz ember befogadására alkalmas. Első részében van a gyönyörű Szent Erzsébet-oltár, hátul a színpad, amelyen előadásokat, színdarabokat rendeznek. Tervek után érdeklődtünk: napközi otthont létesítenek a kultúrházban a telep gyermekeinek számára. Rendszeresítik a kulturális és a szociális előadásokat. Ifjúsági egyesületeket alakítanak, dolgoznak és minden igyekezettel azon lesznek, hogy szebbé tegyék az életet a vasárnap Szent Erzsébet-teleppé keresztelt Trianon-telepen.

Gálos József kinevezése a Szent Erzsébet-lelkészség lelkészének
1681/1945.

Tisztelendő Gálos József segédlelkész úrnak
Győrnádorváros

Jelen soraimmal kinevezem Tdőségedet Győr Szent Erzsébet-telepi kihelyezett segédlelkésszé és megbízom az ott felállítandó lelkésség megszervezésével. A lelkésség határainak megvonásáról később történik intézkedés.

Munkájára Isten szent áldását kérve a Szentséges ...

Győr, 1945. december 7-én

Pokorny Miklós helynök

A szigeti városrészben lévő gazdasági épületből az 1930-as évek közepén alakították előbb kultúrházzá, majd templommá. 1947-től önálló egyházközségként működik. Az épület 2005-ig toronytalan volt, bár volt két, használaton kívüli harang. A válásgyakorlók azt szerették volna, hogy a harangok újra megszólaljanak. Az elhatározásról értesült Szalánczi Gábor építésztechnök, aki felajánlotta a templom lekipásztorának, Szalai Gábor atyának, hogy megtervezi a tornyot. A tervezésnek köszönhetően valamivel nagyobb mértékben változott meg a templom külseje és belseje. A homlokzat elé egy 16 méter magas torony épült, és a templom belül is teljesen átalakult: kórus-sal, sekrestyével és mellékhelyiségekkel is gyarapodott. Az engedélyek beszerzése után az építkezés 2004 novemberében a templom védőszentjének, Szent Erzsébetnek ünnepe után kezdődött. A munkálatok költsége mintegy 15 millió forint volt. Részben a jószándékú hívek összefogásából, részben a püspökség és az önkormányzat támogatásából és egy, az egyházközség tulajdonában lévő telek eladásából tevődött össze.

A felújított templomot és újonnan épült tornyát 2005. június 26-án 10 órakor áldotta meg Pápai Lajos győri megyéspüspök.

A püspöki körlevél így emlékezik meg róla:

Gálos József tb. esperes, ny. plébános életének 83., papi szolgálatának 60. évében rövid idővel gyémántmiséje előtt, július 13-án a betegek kenetével megerősítve a győri Papi Otthonban csendben elpihent az Úrban. Istenben boldogult oltártestvériünket boldog Vilmos püspök, vértanú szentelte pappá 1941-ben. Felszentelés után előbb Szőnyben volt segédlelkész, majd Budapesten a KIOE katolikus ifjúsági szervezetnél működött. A háború után arra kapott megbízást, hogy Győr peremvárosában szervezze meg a lelkészséget. Ennek a feladatnak nagy odaadással eleget is tett és megalakította a Szent Erzsébet Lelelkészséget. Nagyon szerény körülmények között kellett működnie, de épületet is szerzett a plébánia részére. Működése alatt virágzó hitélet bontakozott ki ebben a városrészben. Eredményes munkája ellenére külső kényszer miatt el kellett hagynia híveit és előbb Beleden volt segédlelkész, majd néhány évig plébános, azután pedig Répceszemerére került, ahol negyed századig működött. Képessége és felkészültsége alkalmassá tette volna arra, hogy nagyobb helyen kama- toztassa Istentől kapott szellemi képességeit, azonban ezen az állomáshelyen is töretlen lélekkel és buzgósággal látta el a rábízottak szolgálatát. Amikor arra

lehetőség nyílt, a főpásztor esperesi címmel ismerte el eredményes munkáját. Korban előrehaladva nem kérte nyugdíjazását, hanem elvállalta a kis létszámú Völcséj ellátását, hogy mindvégig a hívek szolgálatára lehessen. Amikor egészsége végleg meggyengült, akkor vonult be a Papi Otthonba és ott élte napjait imádságos lelkülettel. Örvendező és hálatelt lélekkel készült gyémántmiséjének bemutatására. A jó Isten azonban előbb magához szólította. Végrendeletében azt kéri a jó Istentől, hogy az örökkévalóságban találkoz hasson azokkal, akiket Isten reá bízott és hibájából, mulasztásából senki se hiányozzék közülük. Bizton remélhetjük, hogy ez a kérése meg is valósul. Hamvasztás előtti beszentelése a győri Bazilikában volt, 2001. július 19-én, majd 2001. július 25-én hamvait a lövői temetőbe helyezték a szülei sírjába. Volt hívei és oltártestvérei szeretettel kísérték el utolsó földi útjára.

Zsebedics József Szent Erzsébet lelkészség című könyvéből részlet:

Az első lelkész kinevezése

A plébános és a város kérésére (az egyik kegyúr ő volt) a megyéspüspök szervező lelkészt nevez ki a lövői születésű nádorvárosi káplán, Gálos József személyében. Lakása a Gyepszél 60. sz. alatti ún. népház első emeletén lesz. Az ifjú, nagy energiával rendelkező fiatal pap megkezdí apostoli munkáját a telepen. Az öregek elmondják: jó szervező, kiváló hitoktató, jó szónok, azonnal megnyeri az embereket. A fizikai munkában is példamutatóan részt vesz. Kerékpárjával Újvároson keresztül gyorsan beteker a városba, integet az embereknek, mindenkinek köszön és megszólítja őket. A zárdaiskolában is ő tanítja a hittant, neve mint az iskola igazgatója, olvasható a régi bizonyítványokban. Sok ministránsa, nagyszámú templomi éneke se van, hiszen ő maga tanítja be őket. Elmesélik: jól játszik harmóniumon, felugrik mellőle és már vezényli a kórust. Az idősek ma is nagy szeretettel emlegetik, ő volt a krisztusi pásztor - mondják többen róla. Az 1947-es papi névtárban ez olvasható: Ecclesiae curatialis vicem gerit capella ad. S. Elisabet (184 m2) A leírás kápolnának nevezi. Az 1985-ös schematismusban pedig ezt olvashatjuk: templom titulusa: Árpádházi Szent Erzsébet, alapterülete: 160 m2, épült 1934-ben kultúrháznak, 1947 óta templom. Megtörténik az iskolák és óvodák államosítása 1948. június 16-án. Ekkor megszűnik a plébános iskolai beosztása, az Isteni Megváltó Leányait elűzik a zárdából (Mákos-dűlő), az iskolát állami tanítók veszik át. Csapán egy kedvesnővér marad a rendből, Hás Mária Eberharda nővér, aki a templomot takarítja és a plébánia háztartását vezeti. Az óvodából kiűzik a lelkészt,

felmondanak a szervita nővéreknek. Egyik kedvesnővér visszamegy a kolostorba, helyébe egy képesítés nélküli világi óvónő lép és ő veszi át ennek vezetését.

Hol lakjon a lelkész? Nagy problémája ez Erzsébet-telepnek. Szinte fillérekből gyűjtik össze a pénzt és kis házat vásárolnak a Gyepszél út 88. szám alatt. A lelkész itt fog lakni, eléggé szegényes körülmények között, ez a kis plébánia kiszolgálja a papokat a megszűnésig.

Gálos József nagy szívóssággal átszervez mindent, az élet megy tovább, hiszen az emberek szeretik és becsülik, ragaszkodnak hozzá. Megkezdődik a kommunista párt aknamunkája: munkahelyek, vezető beosztások, közélet és a hittan kinyírása. Ez mind új és új kihívás a lelkipásztor számára. Az új eszme jó talajra talál a szegény és gyökérnélküli emberek között. Őket könnyű beojtani, megfertőzni, az egyháztól elszakítani, sőt vele szembeállítani. A lelkész harcol, küszködik, aztán őt is kinyírják. A nagy tisztogatásban ő is áthelyezést kap, 1952-ben Beledre kerül káplánnak, majd Répceszemerére kerül plébánosnak 1958-ban. Kapuvárról mint káplán Horváth Ferenc társammal 1968 után többször meglátogattam, jó volt elbeszélgetni vele. Nem veszítette el fizikai erejét, 65 éves korában még lekaszált a plébánia kertjét is. Néha leültünk az udvaron, két kedvesnővér testvére segített neki a plébánián és a templomban. Ilyenkor nagy energiával mesélt a telepi éveiről. Sok kedves, megragadó, de harcos történetet mondott. Aztán megállt, legyintett egyet a jobb kezével, tudod, ez mind elmúlt... megöregedtem -felállt és búcsúztunk. Ilyenkor kemény lövői tekintetével rám nézett: előttem vannak szűrős szemei, melyek nagy lelki tisztaságról tanúskodtak. Aztán kezet nyújtott és elindultam. 1982-ben még vállalkozik a szülőfaluja melletti kis plébánia, Völcséj ellátására. Itt Horváth Ferenc papbarátommal többször meglátogattuk, majd nyugalomba vonult 1998-ban, ekkor az Egyházmegyei Papi Otthonba költözött. Készült a gyémántmiséjére, már a szentképet is kinyomtatta a következő dátumokkal: 1941. augusztus 31.- 2001. augusztus 31. Hála legyen az Istennek! - írta rá. A Legfőbb Pásztor azonban másképpen rendelkezik. Behívja örök országába 2001. július 13-án. A Székesegyházban ravatalozták fel, itt gyászmisét mondtak érte, majd a temetéskor szülőfalujába szállították. Itt pihen szülei és rokonsága társaságában és várja a dicsőséges feltámadást.

A szervező lelkész életrajza:

Gálos József

Született: Lövő, 1918. augusztus 5.

Pappá szentelése: Győr, 1941. augusztus 31.

Meghalt: Győr, 2001. július 13.

Segédlelkész Kisbéren 1941-1942. szeptember 1-ig, Szőnyben 1942-1943. szeptember 1-ig, Budapesten 1943. szeptember 1-1945-ig, segédlelkész Győr-Nádorvárosban 1945. szeptembertől novemberig, lelkész a győri Szent Erzsébet-lelkézségben 1945. december 1-1952-ig, segédlelkész Beleden 1952-1955 között, majd ugyanott plébános 1955-1958-ig, plébános Répceszemerén 1958-1982-ig, adminisztrátor Völcsejen 1982-1998-ig. Tiszteletbeli esperes 1980-ban. 1998-tól nyugdíjban volt.

Irodalomjegyzék:

- Kápolna-avatás a Trianon-telepen = Dunántúli Hírlap, 1937. szeptember 19. p.7.
- A megyéspüspök szenteli fel a Trianon-telepi kápolnát = Győri Nemzeti Hírlap, 1937. szeptember 25. p.4.
- A megyéspüspök avatja fel a Trianon-telepi kápolnát = Dunántúli Hírlap, 1937. szeptember 26. p.6.
- A Trianon-telepi kápolna felavatása ma vasárnap délelőtt fél 10 órakor lesz = Győri Nemzeti Hírlap, 1937. szeptember 26. p.12.
- Kultúrházavatás a Trianon-telepen: Szent Erzsébet-telep lett a Trianon-telepből = Győri Nemzeti Hírlap, 1937. szeptember 28. p.4.
- A Szent Erzsébet-telep kultúrháza és kápolnája = Győri Katolikus Tudósító, 1937. október p. 8, 9.
- Szent Erzsébet-telep a Trianoni-telep új neve = Dunántúli Hírlap, 1937. október 3. p.5.
- 1580/1945.(Győri Egyházmegyei Levéltár) Szent Erzsébet lelkézség ügye
- 1681/1945. (GYEML) Gálos József lelkész kinevezése
- 183/1946. (GYEML) Szent Erzsébet lelkézség erigálása
- 1192/1948. (GYEML) kápláni állás áthelyezése Gyárvárosból
- 278/1948. (GYEML) Szent Erzsébet telekigénylés a templomnak
- Zsebedics József: A Szent Erzsébet lelkézség kialakulása Győr, 2006.